

ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

«Η ταβέρνα, έφεύρεση καθαρώς ελληνική. — Διογένης, ο κυνικός φιλόσοφος και... περιφανής ταβερνόβιος! — Η απέχθεια των αρχαίων μας συγγραφέων προς την ταβέρνα. — Η ταβέρνας κέντρα των... παλληκαράδων! — Η αισχροκέρδεια των ταβερνιάρηδων της αρχαιότητας. — Οι Βυζάντιοι τρεμεροί μπεκρήδες! — Η ταβέρνα στην αρχαία Ρώμη. — Ταβερνόβιοι αυτοκράτορες. — Οι ποιητάι και οι παπαδες, κ.λ.π.

«Ας αναγαλλιάσει από εθνική περηφάνεια κάθε νεοελληνική ψυχή η ταβέρνα, η θεία ταβέρνα είνε έφεύρεσις καθαρώς Έλληνική Δέ σώζονται, τουλάχιστο αποδείξεις πού νά μάς πείσουν ότι ύπάρχανε ταβέρνες και στους άλλους λαούς πού άκμάσανε πριν από τους Έλληνες, όπως οι Σίνοι, οι Άσσυροβυβυλώνιοι, οι Αιγύπτιοι κλπ. Απεναντίας πλείστοι Έλληνες συγγραφείς μνημονεύουν συχνά στά έργα τους ταβέρνες, χω κτηριζόντας τους ταβερνιάρηδες ως άνθρωπούς... έχάτης κοινωνικής θέσεως!

«Ως πρώτος περιφανής ταβερνοβίος στά χρονικά της αρχαιότητας, αναφέρεται ο φιλόσοφος Διογένης ο κυνικός, ο όποιος πριν αποφασίσει νά εγκατασταθή... στό κλασικό πιθάρι του, συνότανε άπ' τό πρωί ως τό βράδυ στις διάφορες ταβέρνες — πού βρισκότανε τότε συγκεντρωμένες στην Πνύξα — κάνοντας παρέα με βιακόρηδες του Πειραιώς, με τυπεληδες, με άχθοφόρους και με διάφορα άλλα ύποκειμενα της αότης περιότης. Στά κατωγγωγια αυτά μαζευόντουσαν και οι παλληκαράδες έκείνης της εποχής, οι ότοιοι εμπόλιωναν άδιάκοπα για την καρδιά τον Λαΐδων του Κεραμεικού.

Οι ταβερνιάρηδες της αρχαιότητος δέν ήτανε πού εύσυνείδητοι άπ' τους σημερινούς απογόνους των. Δίν το είχαν δηλαδή σέ τίποτα νά σου δώσουν ξύδι για κρασί. Ο Πλούταρχος παραπονείται φορικά για την άσυνείδησια των ιερέων του Βάχου και ό Βλεψίδης άναφονεί στον «Πλούτο» του Άριστοφάνους: «Άχ! αότη ή ταβερνιάρισσα! ποτέ δέ μύδωσε σωστό τό κρασί πού παρηγγελα!...»

Γενικά, οι ζάπειροι και οι θαμώνες των καπειλιών δέν απέλιθβανον μεγάλης εκτιμήσεως έξ μερους της ήθικής και σοβαράς αρχαίας ελληνικής οίκογένειας. Ο Πλάτων άρνεϊται νά συμπεριλάβει αυτά τά ύποκειμενα στην πολιτεία του και ό Άθήνιος ό ιστορικός μας πληροφορεί πώς τά μέλη του Άρειου Παγού δέν έννοούσαν νά δεχθούν μεταξύ των ότοιον έκαστε σέ ταβέρνα. Ο Ίσοκρτης λέει πώς κ' ένας δούλος άκόμα πού σιβεται τόν ένυτό του δέν πάει ποτέ νά φάη ή νά πιη σέ μία ταβέρνα. Οταν διωγμένοι από τάς Συρακούσας, ό τύραννος Διονύσιος κατέφυγε στην Κόρινθο και άρχισε νά συχναίει στά καμेलία, ζητώντας στό κρασί τη λήθη, όλοι τόν κατεκριναν για τόν ξεπεσμό του αυτό.

Μά ή πρόληψις αότη, κατά της ταβέρνας δέν έπικρατούσε και σ'όλη την τότε Ελλάδα. «Οι Βυζάντιοι, λέει ο Αϊλιανός, για άνε τόσο πολύ το κρασί, ώστε πορταίνε τά σπίτια τους, τά νικαϊ ζούν σέ ένενους και πηγαίνουν και κάθονται άπ' τό πρωί ως τό βράδυ στις ταβέρνες. Και τό χειρότερο είνε πώς μαζί με τά σπίτια τους πουλόνταν και... τίς γυναίκες τους, αναγκάζοντας έτσι τις δυστυχημένες αυτές ύπόφευτε νά κυλισθούν στη διαφθορά. Γι' αυτό το λογο, ό αν ό έχθρος πολιόρκηση κάποτε τη χωρα τους, ό Λεωνίδης ό στρατηγός των βλέποντας πώς παρατούσανε τά όπλα για νά πάνε στις ταβέρνες, αναγκάστηκε ν' άνοιξη καμेलία μες στό τείχη!...»

Μά κ' οι ταβερνιάρηδες της Ρώμης κακοπερνούσαν, όπως κ' οι συνάδελφοι του της Ελλάδος. Ο Οράτιος, ό Πετρονίος και ό Κικέρων έτανελημενος τους ψελόνον τον έξάψαλμο. Οι νόμοι ήτανε πού άτιμηροι άπέναντι των ταβερνιάρηδων, οι όποιοι έστεροβόντο, έφ όσον έξασούσαν αυτό τό ελάγγελλο, και τά πολιτικά τους δικαιώματα. Η άλήθεια όμως είνε πως τό επαγγέλλο αυτό το έξασοκισαν ως επί τό πλείστον Σύριοι και Ίουδαίοι, άνθρωποι

δηλαδή χωρίς σημασία, κατά τη Ρωμαϊκή αντίληψη. Και γι' αυτό τους κυνηγούσαν τόσο άγρια, μπρός στά μάτια του κόσμου έννοείται, γιατί οι μεγαϊτάνες ήτανε οι καλλίτεροι πελάτες των καπειλιών... μόλις άρχιζε νά βροδύαζε.

Η Ρωμαϊκή ιστορία άναγοράφει και πολλούς αυτοκράτορας ταβερνόβιους. Μεταξύ αυτών ήτανε και ό Νέρων, ό όποιος κάθε βράδυ μεταμφιεσμένος πότε σέ άχθοφόρο και πότε σέ δούλο, έφρονε βόλτα όλες τις ταβέρνες της πρωτεύουσας. Άλλοι έστεμμένοι μπεκρήδες ήταν οι αϊυοβόροι Καλλιγούλας και Ήλιγοβάλος και ή περίφημη Μεσσαλίνα.

Εχάσαμε όμως νά σάς πούμε πώς επίσης περιφανείς ταβερνόβιοι ήτανε τότε — όπως και σήμερα — οι ποιητάι. Τά επίθετα μάλιστα πού μεταχειρίζεται ό Οράτιος όταν θέλη νά βροίξη κάποιον, άποδεικνύουν πώς ό μεγάλος αυτός λατινός ποιητής ειχε συχνάσει πολύ σέ ταβέρνες.

Σώζονται τρία τραγούδια πού τά συνέθεσε τότε ένας Φιλόστρατος προς τιμήν κάποιας ταβερνιάρισσας Ήβης. Και φαίνεται πώς ειχε δημιουργηθή τότε όλοκληρη φιλολογία πού έξυμνούσε άποκλειστικά τά κάλλη και τίς χάρες των ιερείων του Βάχου. Ο Ίουβενάλης ειχε σατυρίσει καυστικώτατα τους άξιωματικούς της εποχής του, οι όποιοι περνούσανε τόν καιρό τους στις ταβέρνες, αντί ν' άσχολούνται με τά στρατιωτικά τους καθήκοντα.

Όταν έγιναν ή άνασκάφες της Πομπηίας άνεκαλύφθη και ένα Ρωμαϊκό πανδοχείο, πού διετηρείτο σέ άρίστη κατάσταση. Πάνω άπ' την πόρτα ήτανε άκόμα κρεμασμένη ή έπιγραφή του, ή όποία εικόνηζε δυό άντρες, καθισμένους σ' ένα τραπέζι, νά παίζουγε ζάρια, έχοντας μπροστά τους ένα άμφορέα γεμάτο κρασί, με δυό κούπες δίπλα.

Δυστυχώς όμως, πτέ ή οικόνοπισία, μέχρι της εποχής έκείνης δέν έξεπλάθησε σέ τόσοσημείο, όσο κατά τους πρώτους μετά Χριστόν αιώνες. Και τό κακό παράδειγμα, αότη τη φορά, δέν τό έδιδαν ούτε οι άχθοφόροι, ούτε τάποβράσματα της κοινωνίας, ούτε μούστρελοι αυτοκράτορες και άνισόρροποι ποιητάι, άλλ' έκείνοι άκριβώς, οι όποιοι έπρεπε, με τόν άπγογο ιδιωτικό τους βίο, νά δώσουν τό παράδειγμα της κομότητος και της έγκρατείας: οι ιερείς του Χριστού.

Οι παπαδες μοίραζαν τότε τις ώρες τους μεταξύ ταβέρνας και εκκλησίας. Δέν μπορούμε και ούτε θέλουμε, νά σάς αναφέρουμε τά θλιβερά παραδείγματα πού μάς δέσσωσε ή ιστορία για την άγάπη των ιερέων έκείνης της εποχής προς τις ταβέρνες. Άρκεϊ μόνάχα νά σάς πούμε, ότι περιφανείς εκκλησιαστικοί συγγραφείς μάς λένε πως, πολλές φορές εθεάθησαν παπαδες νά λειτουργούνε... τύφλα στό μεθύσι. Οι άφορισμοί και ή νουσθεϊσις πολλών ειδικών συνόδων δέν κατώρησαν νά πατάξουν τό κακό.

Μικρό μόνάχα περιορισμό στις καταχρήσεις αυτών έφεραν οι μεγάλοι τότε κατά των χριστιανών διωγμοί. Χρειάστηκε, δυστυχώς, νά βρη τό χριστιανισμό, πού τότε άρχιζε νά έξεπλώνεται, ένα πολύ μεγάλο κακό, για νά χτυπηθή ένα άλλο κακό πού ειεινε έξ ίσου με τους διωγμούς, νά ύποσκάψη τά θεμέλια του.

Στό άλλο φύλλο θά συνεχίσουμε την ιστορία της ταβέρνας διά μέσου των αιώνων.

